

ER KOMMUNERNE KLAR TIL ÆLDRELOVEN?

- status på implementering af Ældreloven februar 2025

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING.....	3
IMPLEMENTERING AF ÆLDRELOVEN – STATUSRAPPORT	3
UNDERSØGELSENS HOVEDRESULTATER	4
DET FRIE VALG	4
MIDLER TIL UDVIKLING AF FASTE TEAMS.....	5
VISITATION TIL HELHEDSPLEJE	7
KONKLUSION OG ANBEFALINGER.....	8
BILAG: ANMODNING OM AKTINDSIGT	11

INDLEDNING

IMPLEMENTERING AF ÆLDRELOVEN – STATUSRAPPORT

Den 1. juli træder den nye ældrelov i kraft, hvilket varsler store forandringer for borgere samt de kommunale og private leverandører af hjemmepleje

- forandringer, som skal sikre den ældre borger større selvbestemmelse, et øget frit valg, adgang til helhedspleje fra samme leverandør og ikke mindst et fast team af fagpersoner.
- forandringer, som medfører strategiske, organisatoriske og ledelsesmæssige ændringer for alle leverandører – og som koster både tid, penge og menneskelige ressourcer at implementere.

Om under 6 måneder træder loven i kraft – så det er nu omstillingen er eller skal i gang.

Men hvordan går det derude og hvor lang vej er der til at borgere i alle landets kommuner vil opleve større selvbestemmelse, øget frit valg, helhedspleje og faste teams i den lokale ældrepleje?

Branche- og arbejdsgiverforeningen KA Pleje støtter intentionerne i Ældreloven og vil løbende overvåge implementeringen i de enkelte kommuner. Lovens succes afhænger af en effektiv og velfungerende implementering. Derfor har KA Pleje gennemført en statusundersøgelse, der belyser:

- Borgerens mulighed for frit valg af privat leverandør af helhedspleje i landets kommuner
- Kommunernes forvaltning af de bevilgede midler til faste teams, som skal understøtte omstillingen hos både kommunen og de private leverandører¹
- Hvornår kommunerne forventer at visitere borgere til helhedspleje?

”Vi udvider og styrker det frie valg – for det vigtigste er ikke, om det er en privat eller offentlig leverandør. Det vigtigste er, at du har noget at vælge imellem, og at du er tilfreds”

”Dit hjem er netop et hjem - ikke en banegård”

”Selvbestemmelse er en central værdi i regeringens ældrereform”

”Der er behov for at understøtte såvel kommunale som private leverandører og selvfølge ledere og medarbejdere i hele den omstilling, som regeringen ønsker at igangsætte”

”Helhedspleje skal være det bærende princip for ældreplejen i Danmark... Og det skal i højere grad end i dag være en fast gruppe af medarbejdere, der kommer i dit hjem”

¹ Nu uddeles 376,1 mio. kroner til faste teams i ældreplejen - Ældreministeriet

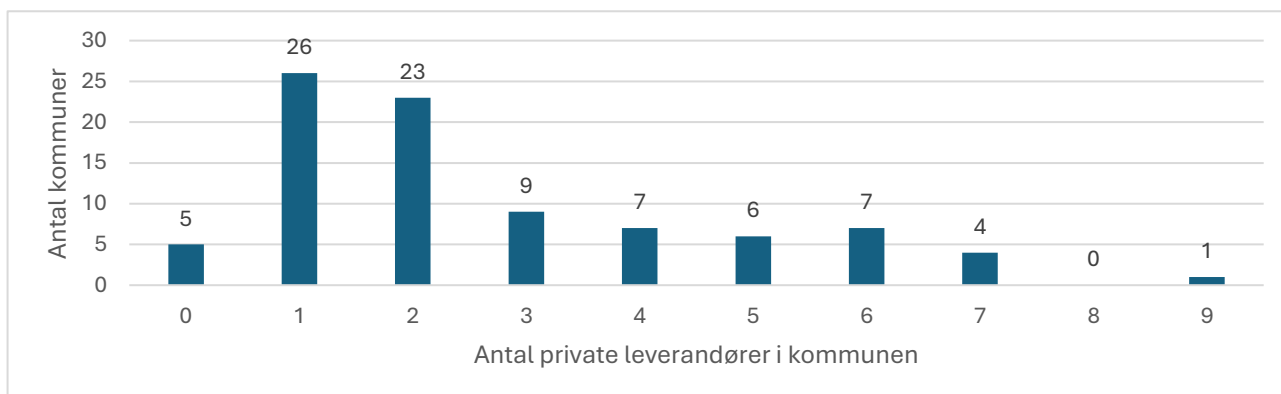
UNDERSØGELSENS HOVEDRESULTATER

DET FRIE VALG

De ældre borgeres frie valg af leverandør af helhedspleje bliver udfordret i mange kommuner:

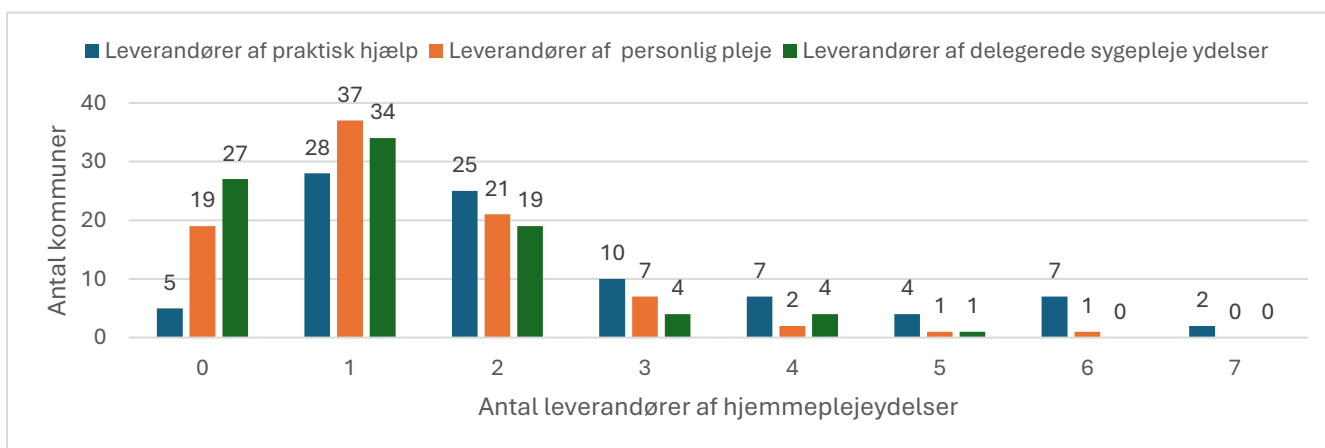
- 5 kommuner oplyser, at de i dag ikke har nogle private leverandører overhovedet.
- 19 kommuner oplyser, at de i dag ikke har nogle private leverandører af personlig pleje
- 27 kommuner oplyser, at de i dag ikke har nogle private leverandører af delegerede sygeplejeydelser

Antal private hjemmeplejeleverandører pr. kommune²:

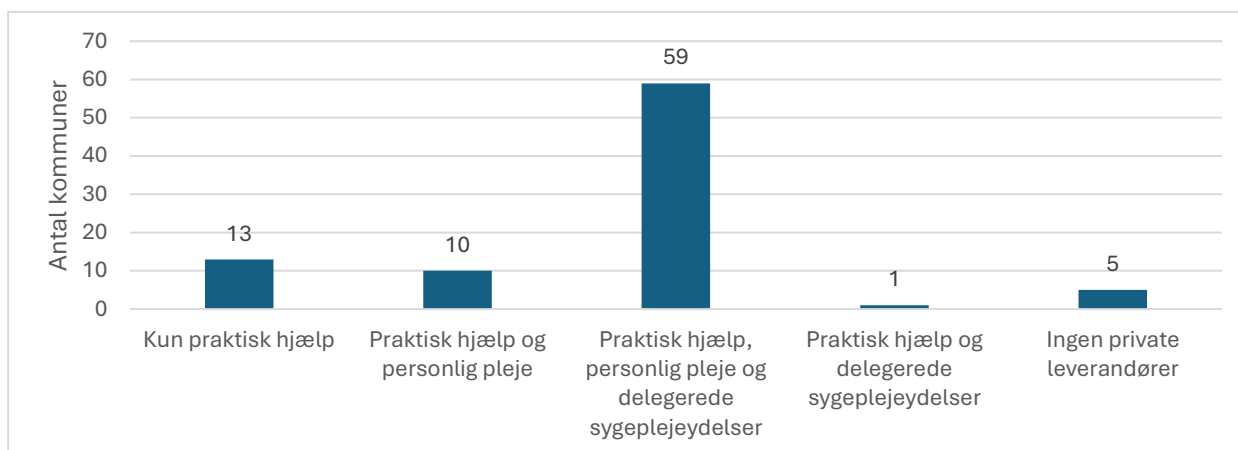
Grafen viser det samlede antal af private leverandører af praktisk hjælp eller personlig pleje i kommunerne. 5 kommuner oplyser, at de har 0 private leverandører; 26 kommuner oplyser, at de har 1 privat leverandør og en enkelt kommune oplyser, at de har 9 private leverandører

Antal private leverandører af hhv. praktisk hjælp, personlig pleje og delegerede sygeplejeydelser:

Grafen viser antallet af private leverandører af de forskellige typer af hjemmeplejeydelser i kommunen. 5 kommuner har 0 leverandører af praktisk hjælp; 19 kommuner har 0 leverandører af personlig pleje og 27 kommuner har 0 leverandører af delegerede sygeplejeydelser – og så fremdeles.

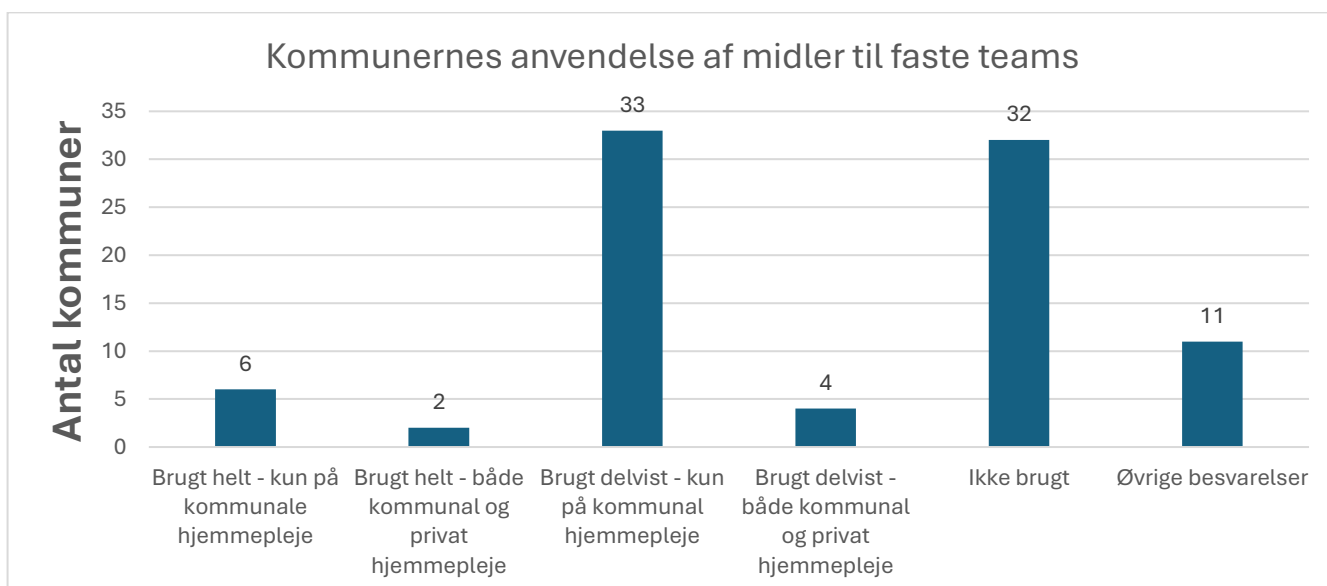
² 47 kommuner anvender godkendelsesmodel, 33 anvender udbudsmodellen og 7 kommuner bruger fritvalgsbeviser. En enkelt kommune oplyser, at de anvender både godkendelse, udbud og fritvalgsbevis.

Grafen viser, at 59 kommuner har private leverandører af både praktisk hjælp, personlig pleje og delegerede sygeplejeydelser. Resten af kommunerne (29) har enten ingen private leverandører eller kun leverandører af enten praktisk hjælp; praktisk hjælp og personlig pleje eller praktisk hjælp og delegerede sygeplejeydelser

MIDLER TIL UDVIKLING AF FASTETEAMS

De private leverandører har overordnet set endnu ikke fået adgang til de midler, kommunen har fået bevilget til understøttelse af både de kommunale og private leverandører i deres organisatoriske og ledelsesmæssige omstilling til faste teams.

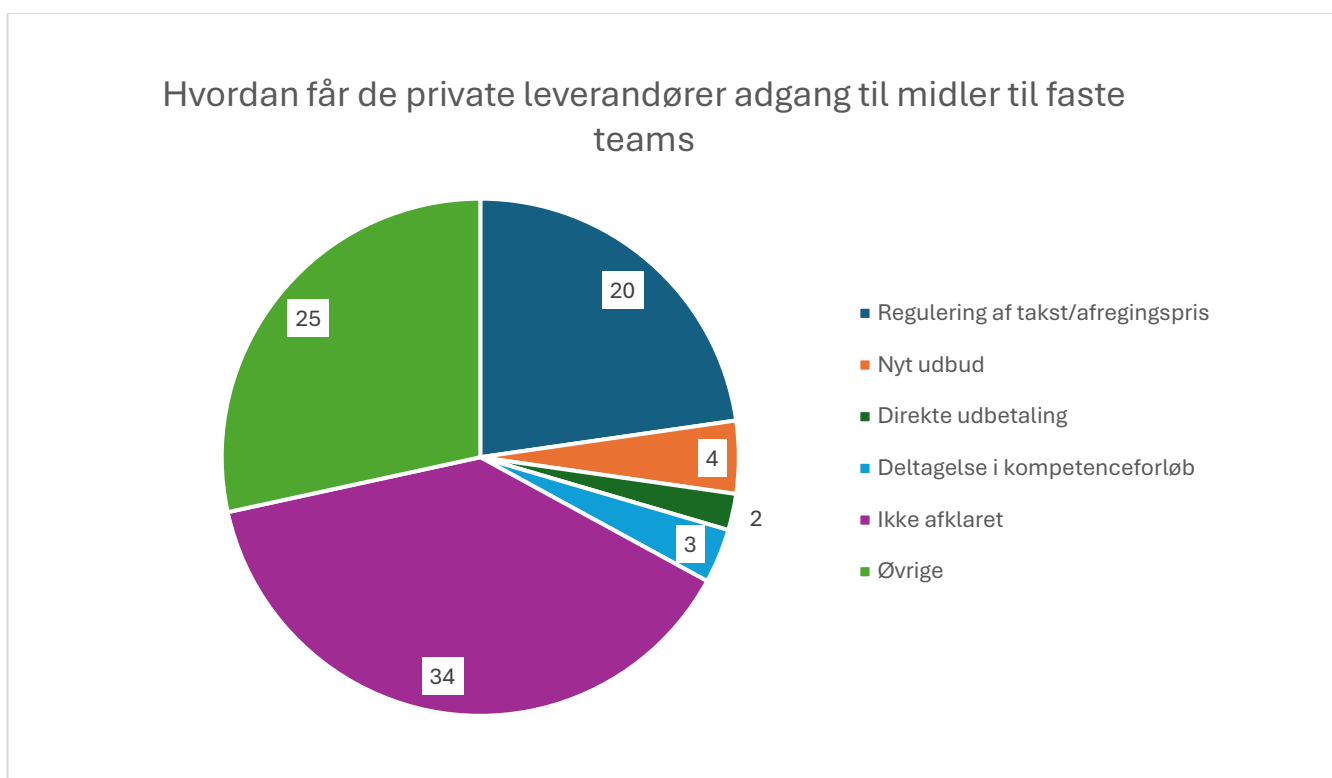
Grafen viser de besvarelser kommunerne har givet på spørgsmålene om hvordan de midler til faste teams, de har modtaget, er blevet anvendt til at understøtte henholdsvis den kommunale og de private hjemmeplejeleverandører?

De private leverandørers adgang til midlerne til faste teams

34 ud af 88 kommuner oplyser, at de endnu ikke har afklaret, hvornår og hvordan de private leverandører får adgang til de midler, som kommunen har fået bevilget.

24 kommuner oplyser, at de private leverandører vil få adgang til deres andel af midlerne i fbm. regulering af afregningsprisen i fbm. genforhandling af godkendelse eller ved indgåelse af nyt udbud.

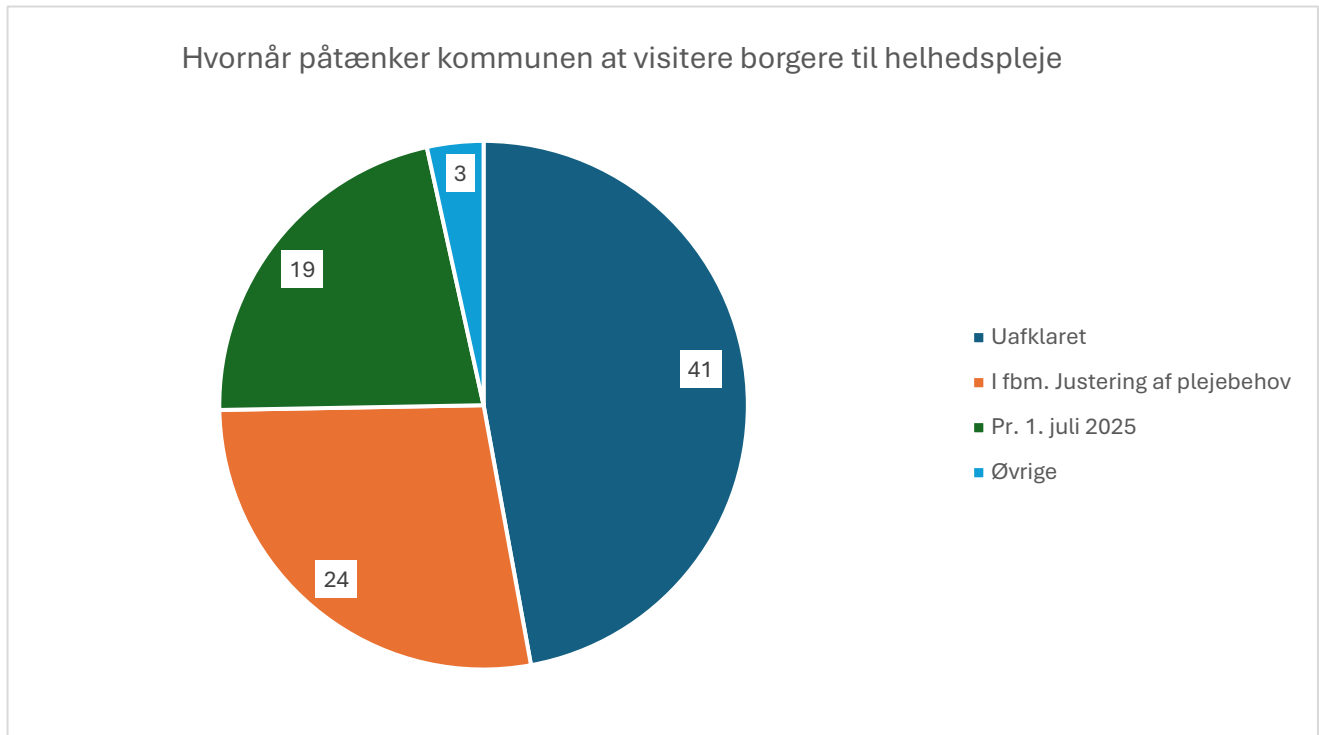
I 3 kommuner vil de private leverandører blive inviteret med til kompetenceudviklingsforløb i kommunerne og 2 kommuner oplyser, at de private leverandører vil få udbetalt deres forholdsmæssige andel via direkte udbetaling

"Øvrige" dækker over forskellige besvarelser som ikke tydeligt angiver, hvordan de private leverandører får eller kan få adgang til midlerne til faste teams. 11 ud af de 25 svarer "Ikke relevant", men uddyber ikke yderligere.

VISITATION TIL HELHEDSPLEJE

Knap halvdelen af kommunerne har endnu ikke afgjort, hvornår de forventer at visitere borgere til helhedspleje.

41 kommuner – ud af 88 – har endnu ikke afgjort, hvornår kommunens borgere vil blive visiteret til helhedspleje.

Af de resterende kommuner oplyser 24 kommuner, at de vil visitere nuværende borgere til helhedspleje i fbm. justering af plejebehov, og 19 kommuner vil visitere alle borgere til helhedspleje pr. 1. juli

KONKLUSION OG ANBEFALINGER

Manglende afklaring i kommunerne udfordrer ældrelovens succes

Undersøgelsen viser, at implementeringen af Ældreloven skrider frem. Men mange kommuner er uafklarede på væsentlige punkter, hvilket udfordrer realiseringen af lovens mål om mere frit valg og en sammenhængende helhedspleje fra den 1. juli 2025.

Flere kommuner har taget vigtige skridt, og mange har allerede private leverandører på plads. Dog mangler fundamentale forudsætninger stadig i flere kommuner, hvilket kan betyde, at borgerne ikke får den helhedspleje og det frie valg, de forventer.

Tre centrale udfordringer kræver øjeblikkelig handling:

1. Frit valg på papiret – men ikke i praksis

I dag har hver fjerde kommune ingen private leverandører af personlig pleje, og i 27 kommuner er delegerede sygeplejeydelser ikke en del af det frie valg. Dette betyder, at private aktører i disse kommuner som udgangspunkt ikke har mulighed for at levere helhedspleje, hvilket kan begrænse borgernes valgfrihed.

Det er en udfordring, som kommunerne bør tage alvorligt. Uden private leverandører af hjemmepleje har de ældre borgere i disse kommuner reelt ikke et frit valg af plejetilbud. Det er derfor afgørende, at kommunerne udvikler en strategi for at tiltrække private leverandører.

Erfaringer peger på, at urealistisk lave afregningspriser, begrænset metodefrihed og uklare forventninger fra kommunerne ofte udgør væsentlige barrierer for private aktørers engagement. Hvis kommunerne aktivt adresserer disse udfordringer, kan de blive mere attraktive for private leverandører og dermed styrke borgernes valgmuligheder.

I sidste ende handler det om at skabe fair og bæredygtige rammevilkår, der øger antallet af private aktører på hjemmeplejeområdet – en nødvendig forudsætning for et velfungerende frit valg.

ANBEFALING

- **Kommunerne bør sikre bedre rammevilkår** for private leverandører, herunder fair afregningspriser, metodefrihed og større gennemsigtighed i krav og forventninger.
- **Ræk ud til private leverandører** og inviter dem til en drøftelse om, hvad der skal til for at gøre hjemmeplejeopgaven i kommunen attraktiv for dem.
- **Styrk generelt dialogen med de private hjemmeplejeleverandører** - de private leverandører skal ses som en del af løsningen og et vigtigt bidrag til udviklingen af helhedspleje og det frie valg i alle kommuner.

2. Midler til omstilling kommer ikke ud til leverandørerne

Regeringen og aftaleparterne har afsat 376,1 mio. kr. til at understøtte omstillingen til faste teams i ældreplejen. Denne omstilling kræver investeringer i kompetenceudvikling, nye arbejds gange og organisatoriske tilpasninger.

Midlerne blev fordelt til kommunerne i 2024 for at sikre, at omstillingen kunne ske i tide. Alligevel har 36 kommuner endnu ikke taget stilling til hvordan de private leverandører får adgang til midlerne, og i otte kommuner er midlerne anvendt uden at tilgodese private aktører.

Flere kommuner oplyser at midlerne først stilles til rådighed for private leverandører i forbindelse med et nyt udbud, som kan være om to eller tre år eller i forbindelse med en ny afregningspris.

Midler, der er afsat til at understøtte en omstilling, gør først gavn, når de bringes i spil. For at sikre, at borgerne får den helhedspleje, de er blevet stillet i udsigt, er det derfor afgørende, at alle hjemmeplejeleverandører får adgang til midlerne nu – ikke først om flere år.

ANBEFALING

- **Midlerne til faste teams skal udbetales hurtigt**, så private leverandører kan investere i kompetenceløft og omstrukturering på lige vilkår med de kommunale leverandører. Kommuner der anvender godkendelsesmodellen, bør regulere afregningsprisen nu. Kommuner, der anvender udbudsordningen, bør udbetale midlerne direkte uden at genudbyde kontrakterne, da ændringerne overholder udbudslovens § 180 og 183.
- **Midlerne bør fordeles efter en fair fordelingsnøgle** der vægter antallet af borgere pr. leverandør.
- **Der skal skabes gennemsigtighed i processen**, så det er tydeligt, hvordan midlerne anvendes, og hvordan private aktører får adgang.

3. Manglende afklaring om visitation skaber usikkerhed

Selvom ældreloven træder i kraft den 1. juli 2025, har 41 kommuner endnu ikke afklaret, hvornår borgerne kan forvente at blive visiteret til helhedspleje. Det skaber usikkerhed blandt leverandørerne, som ikke ved, hvad de skal forholde sig til, og i sidste ende vil usikkerheden også ramme borgerne.

Mange borgere forventer konkrete forbedringer fra dag ét. Uden en klar plan for visitation risikerer kommunerne at skuffe borgere, som ikke oplever de forandringer, de er blevet stillet i udsigt.

ANBEFALING

- **Kommunerne bør hurtigt fastlægge en plan for visitation til helhedspleje**, så både borgere og leverandører ved, hvad de kan forvente efter d. 1. juli.
- **Informer borgere og leverandører løbende**, så de ved, hvordan kommunen vil håndtere overgangen fra de gamle regler til de nye muligheder.

BORGERNE VENTER

– MEN HVAD KAN DE FORVENTE?

Ældreloven har skabt store forventninger blandt borgerne om mere sammenhængende pleje, færre skiftende omsorgspersoner i hjemmet og et styrket frit valg. Undersøgelsen viser, at vi bevæger os i den rigtige retning, men også at væsentlige barrierer fortsat skal overvindes, hvis intentionerne bag loven skal realiseres.

For at sikre en vellykket implementering må der handles på tre centrale områder:

- ✓ **Kommuner uden private leverandører bør sikre bedre rammevilkår.**
- ✓ **Midlerne til faste teams skal distribueres ud til alle leverandører hurtigt og gennemsigtigt.**
- ✓ **Visitation til helhedspleje skal afklares og kommunikeres ud til borgere og leverandører snarest muligt**

Ældreloven skaber forventninger om en mere stabil, tryk og sammenhængende ældrepleje. Men hvis kommunerne ikke sikrer de rette rammer og en handlekraftig implementering, risikeres det, at de gode intentioner ikke bliver realiseret.

**Borgerne har med rette høje forventninger til Ældreloven
– og de forventninger fortjener at blive indfriet!**

BILAG: ANMODNING OM AKTINDSIGT

På vegne af KA Pleje og SMVdanmark anmodes der hermed om aktindsigt i nedenstående oplysninger:

- 1) Ud fra hvilken model sikrer kommunen borgernes frie valg af hjemmehjælp?
  - a. Udbudsmodel?
  - b. Godkendelsesmodel?
  - c. Fritvalgsbeviser?
- 2) En samlet oversigt over hvor mange private hjemmeplejeleverandører der i dag opererer i jeres kommune.
- 3) En samlet oversigt over de ydelser som de private leverandører i dag hos jer – gerne opdelt på nedenstående kategorier:
  - a. Praktisk hjælp? Antal leverandører?
  - b. Personlig pleje? Antal leverandører?
  - c. Sygeplejefaglige ydelser (§138)?
    - i. Hvor mange private hjemmeplejeleverandører er godkendt i jeres kommune til at udføre sygeplejefaglige ydelser i dag?
    - ii. Hvilke sygeplejefaglige ydelser er de private hjemmeplejeleverandører godkendt til i jeres kommune?
      1. Medicinhåndtering? Det kunne være håndtering, udlevering og dosering af medicin såsom insulin, fragmin o. lign.?
      2. Kompressionsbehandling?
      3. Kateterskyl/pleje?
      4. Håndtering af medicinske cremer og plastre?
      5. Andre sygeplejefaglige ydelser?
- 4) Kommunerne har ifm. vedtagelsen af ældrereformen fået tildelt samlet set 376,1 mio. i direkte tilskud til at understøtte omstillingen til faste teams i ældreplejen. Midlerne er blevet fordelt mellem kommunerne ud fra antallet af ældre i kommunerne ([Bilag 1. Fordeling af midler til faste teams på kommune-niveau](#)).
  - a. Hvor stort beløb har jeres kommune modtaget af disse puljemidler?
  - b. Hvor mange af disse puljemidler er i dag blevet anvendt til at understøtte omstillingen til faste teams i den kommunale ældrepleje?
  - c. Hvor mange af disse puljemidler er i dag blevet anvendt til at understøtte omstillingen til faste teams hos private hjemmeplejeleverandører i jeres kommune?
  - d. Hvordan får de private leverandører del i disse puljemidler?
  - e. Hvornår får de private leverandører adgang til disse puljemidler?
- 5) Hvornår påtænker kommunen at de ældre visiteres til helhedspleje?
  - a. Kommunen vil i forlængelse af indførelsen af helhedspleje pr. 1. juli 2025 revisitere alle borgere til helhedspleje – også borgere, som tidligere er blevet visiteret til hjemmehjælp
  - b. Kommunen vil først revisitere allerede visiterede borgere til helhedspleje, i forbindelse med en justering af plejebestanden.

Metode

Den 3. januar 2025 blev der sendt anmodning om aktindsigt til alle landets 98 kommuner iht. Reglerne for aktindsigt i Offentlighedsloven.

Den 20. januar 2025 havde 88 kommuner responderet på aktindsigten, 2 kommuner havde bedt om forlænget svarfrist og 8 kommuner havde ikke besvaret anmodningen om aktindsigt.

Nærværende rapport er udarbejdet primo februar og bygger derfor på de, på det tidspunkt, 88 indkomne besvarelser.

Yderligere info:

René Nord Hansen

politisk chefkonsulent i KA Pleje

Direkte: 82 132 122

Mail: rene@ka.dk